

Adolf Loos – dílo v českých zemích Adolf Loos – Works in the Czech Lands

tisková zpráva

Tisková konference se koná v úterý 30. září 2008 v 15.00 hodin v Muzeu hlavního města Prahy, Na Poříčí 52, Praha 8.
Vernisáž výstavy bude zahájena v 17.00 hodin.

Muzeum hlavního města Prahy představuje široké veřejnosti obsáhlé dílo Adolfa Loose, rakouského architekta a brněnského rodáka, vzniklé v období od roku 1900 do roku 1933 v českých zemích. Po více než dvaceti letech, jež uplynuly od publikování poslední významnější studie o jeho aktivitách v českých zemích, je tato výstava první komplexní prezentací jeho díla doplněnou o nejnovější poznatky.

Adolf Loos (1870–1933) byl jedním z nejvýraznějších mistrů moderní architektury, který se stal za svého života legendou. Na přelomu století svou kritikou současné kultury „literárně“ zbouřil zastaralé stavby historismu. Svým životním stylem a svými originálními názory neustále překvapoval bigotní vídeňskou společnost té doby. Pro tehdy malý okruh přátel a umělců byl hvězdným architektem, který brázdil Evropu v expresních vlacích, z Vídně do Paříže, Nizy, Londýna, Berlína, Hamburku, Benátek, Milána, Prahy a Budapešti. V letech 1893 až 1896 pobýval u svého strýce ve Filadelfii. Adolf Loos, architekt, designér a teoretik vděčí své návštěvě Ameriky nepřímo za jednu z nejzajímavějších kariér mezi architekty 20. století. Jeho nezvykle kritické názory byly často špatně pochopeny – ale historie ukázala, že mnohé z jeho výroků, kritik a tezí se potvrdily a jeho význam pro rozvoj architektonické kultury na nových základech je nesporný.

Architekt Adolf Loos je řazen mezi nejvýznamnější osobnosti architektonické moderny, tedy po bok F. L. Wrighta, Le Corbusiera, Miese van der Rohe. Ve Vídni zformuloval své teoretické postoje již před první světovou válkou. Dne 17. března 1911 vystoupil poprvé veřejně v Praze, a to v Polytechnickém spolku německé techniky s přednáškou „Ornament a zločin“, která je pokládána za nejvýznamnější architektonický esej 20. století. V českých zemích vytvořil řadu návrhů a realizací v období 1890–1933. Působil v Plzni, kde navrhoval bytové interiéry a v letech 1922–1932 realizoval několik projektů a staveb v Brně a v Praze. Mezi nejdůležitější Loosovy stavby patří obchodní dům Goldmann & Salatsch na Michalském náměstí ve Vídni (1910–1911) a dům básníka Tristana Tzary v Paříži (1926); a rovněž nerealizovaný projekt domu pro kabaretní tanečnici Josephinu Bakerovou.

Vyvrcholením jeho práce je pak stavba rodinného domu pro Dr. Ing. Františka Müllera v Praze. Při stavbě Müllerovy vily Loos uplatnil koncepci uspořádání obytného prostoru známou pod názvem „Raumplan“, založenou na prostorové a výškové diferenciaci začleněných prostor. Architektonická tvorba tohoto významného architekta byla v Československu naposledy prezentována v roce 1986, na téměř konspirační výstavě v Lounech; autorem této výstavy byl Vladimír Šlapeta.

V letech 2002–2008 navštívili autoři výstavy téměř všechny lokality jednotlivých realizací Adolfa Loose. Byla to zároveň dobrodružná a zajímavá práce v terénu. Nemilým překvapením bylo zjištění, že stupeň poničení Loosova díla v České republice je veliký, z jeho realizovaných projektů jich bylo minimálně pět zbořeno. Například v Plzni zcela zmizely interiéry, o jejichž dochování a stavu v sedmdesátých letech 20. století svědčí inventární karty a fotodokumentace zpracovaná v letech 1967–1968 PhDr. Věrou Běhalovou. Neexistují již interiéry bytu Viléma Hirsche (Plachého ulice č. 6), Lea Brummela (Klatovská ulice č. 140), ordinace zubního lékaře MUDr. Samuela Teichnera (náměstí Republiky č. 22), byty Josefa Eisnera (Šafaříkovy sady č. 9) a Huga Nashauera (Husova ulice č. 20). V Karlových Varech byl zcela odstraněn interiér jídelny a vstupní haly hotelu Esplanade. Z pozoruhodné a zcela unikátní kolonie dělnických domků v Náchodě-Babí zůstal v poměrně akceptovatelném stavu pouze poslední domek; zbytek byl adaptován dle vkusu a přání nových majitelů.

Zmíněné návštěvy a dokumentování dochovaného díla Adolfa Loose, debaty a diskuze s kolegy z oborů památkové péče daly první impuls k uspořádání veřejné akce, jejímž hlavním cílem bylo upozornit na současný stav Loosových realizací a podnítit zájem o jejich okamžitou záchranu. Za tímto účelem zorganizovalo Muzeum hlavního města Prahy ve spolupráci s Rakouským kulturním fórem na podzim roku 2003 v Plzni mezinárodní sympóziu s názvem *Adolf Loos – dílo a rekonstrukce*. Díky tomuto sympóziu, jeho mezinárodní publicitě, podpoře mnoha předních odborníků v oblasti moderní architektury a památkové péče, se začalo se záchranou vzácných interiérů v Plzni. Od roku 2001 probíhá obnova a rekonstrukce domu Jana Brummela (s finančním přispěním Magistrátu města Plzně), jejímž iniciátorem a investorem je Ing. Michal Brummel, potomek původních investorů. Od roku 2003 byla z iniciativy odboru památkové péče Magistrátu města Plzně zahájena obnova interiérů bytů Josefa Vogla, Huga Semlera a Karla Weinera. V současné době město Plzeň převzalo do své péče interiér bytu Viléma Krause v Bendově ulici a dům Oskara Semlera v Klatovské ulici; zároveň zpracovává projekty pro jejich obnovu a další využití.

Výstava, kterou nyní představujeme široké veřejnosti v prostorách Muzea hlavního města Prahy, je koncipována jako chronologický přehled projektů a návrhů Adolfa Loose, jež vznikaly v českých zemích postupně od roku 1890 do roku 1933. Autoři se snažili shromáždit informace o všech realizovaných i nerealizovaných dílech a to včetně návrhů, na kterých se podílel pouhými konzultacemi. Na výstavě jsou zahrnuty i projekty, které se v důsledku rozhodnutí investorů uskutečnily pod vedením jiných stavitelů či architektů. Součástí výstavy jsou i projekty, u nichž je Loosovo autorství nepotvrzené; jsou to díla, k nimž se přes veškerou snahu současných badatelů nepodařilo najít žádné doklady, které by dostatečně spolehlivě pomohly objasnit situaci. Díky spolupráci s odbory památkové péče v jednotlivých lokalitách, s Národním památkovým ústavem, s kolegy z Muzea města Brna a stavebních archivů se podařilo autorům výstavy shromáždit množství nových, dosud neznámých materiálů. Velkou pomocí byla i spolupráce se soukromými majiteli domů a bytů, které Adolf Loos realizoval na území Čech a Moravy.

Návštěvníci mohou na výstavě zhlédnout archivní fotografie z různých sbírek a fotografie Pavla Štechy, Věroslava Škrabánka a Martina Poláka, které zachycují stav díla v současné době. K zajímavým exponátům patří soubor sedacího nábytku z vybavení rodinného domu Jana Brummela v Plzni a křeslo sloužící k odpočinku. Osobitý styl architekta dokumentují vystavené modely vily v Hrušovanech u Brna, vily Konstandt v Olomouci a Müllerovy vily v Praze.

Tvorba Adolfa Loose nutí i po celém století přemýšlet o věcech všedních, běžných, také ale o jeho pokrokových a nadčasových názorech. Vždyť myšlenka, že „*Moderní národové bohatnou, národové zaostalí chudnou*“ je toho dostatečným důkazem.

Výstava potrvá od 1. 10. 2008 do 5. 4. 2009.

Adolf Loos — dílo v českých zemích

Záštitu nad výstavou převzal
ministr kultury, pan Václav Jehlička
a primátor hlavního města Prahy, pan Pavel Bém

Kurátorka výstavy: Maria Szadkowska

Autorky koncepce průzkumu: Maria Szadkowska, Leslie Van Duzer

Spolupráce: Dagmar Černoušková

Autoři textů: Maria Szadkowska, Dagmar Černoušková, Jiří Zezulčík

Jazyková redakce textů: Miloslava Vajdlová

Překlad: Martin Tharp

Architektonické řešení: Sabina Měšfanová

Grafika: Markéta Othová

Produkce: Bohumila Křížová

Registrátor: Kateřina Krylová

Exponáty zapůjčily a podklady pro reprodukce poskytly:

Albertina, Vídeň
Archiv města Brna
Magistrát města Plzně
Národní památkový ústav, ústřední odborné pracoviště v hlavním městě Praze
Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni
Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně
Národní technické muzeum v Praze
Městys Černá Hora
Muzeum města Brna
Muzeum umění Olomouc
Státní okresní archiv Brno-venkov
Uměleckoprůmyslové museum v Praze

Fotografie: Martin Polák, Věroslav Škrabánek, Pavel Štecha, Radovan Boček, David Cysař

Konzervátorské práce: Konzervátorské oddělení Muzea hlavního města Prahy

Stavba: LN design, s. r. o.

Aranžérské práce: Eliška Braidlová

Osvětlení: Zucar s. r. o.

Partneři výstavy: Ministerstvo kultury, Městská část Praha 6, Rakouské kulturní fórum, Visual Connection

Hlavní mediální partner: MF Dnes

Mediální partneři: Architekt, Development news, Architecture Week

Zvláštní poděkování: Michalu Brummelovi, Marii a Jiřímu Jinkovým, Dagmar Lhotové-Slabé, Maru Bing-Kulka, Marii Kapsové, Ing. Vojtěchu Martererovi, Janet Wilson, Správě veřejného statku města Plzně, pracovníkům knihovny Západočeského muzea v Plzni, Jiřímu Zezulčíkovi a Ronaldu Riedlovi.

Kontakt pro bližší informace:

Mgr. Věra Hloušková
tisková mluvčí
Muzeum hlavního města Prahy
T + 420 224 223 696 /linka 123
M + 420 603 888 053
F + 420 224 214 306
E hlouskova@muzeumprahy.cz
www.muzeumprahy.cz

